

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta (HE 119/2017 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Lakialoite LA 22/2015 vp Eeva-Johanna Eloranta sd Lakialoite laiksi väylämaksulain kumoamisesta
- Lakialoite LA 28/2015 vp Sirpa Paatero sd Lakialoite laiksi väylämaksulain kumoamisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- yksikön johtaja, hallitusneuvos Sanna Ruuskanen, liikenne- ja viestintäministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- VR-Yhtymä Oy
- Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Liikennevirasto

Valiokunnan mietintö LiVM 18/2017 vp

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia ja rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Väylämaksun yksikköhinta ja väylämaksun enimmäismäärä aluskäynniltä puolitettiin vuosiksi 2015—2017. Puolitus ehdotetaan säilytettäväksi vielä vuonna 2018. Sähkö- ja dieselvetoista tavaraliikennettä koskeva ratavero poistettiin määräajaisesti niin ikään vuosiksi 2015—2017. Esityksessä ehdotetaan, että tavaraliikenteen rataveron poisto pysyisi voimassa vielä vuoden 2018.

Esitys liittyy valtion vuoden 2018 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 22/2015 vp sekä lakialoitteessa LA 28/2015 vp ehdotetaan väylämaksulain kumoamista.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen perustelujen ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää hallituksen esitystä tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena.

Molempien lakiehdotusten tarkoituksena on parantaa Suomen kilpailukykyä. Valiokunta on vuoden 2018 talousarviosta antamassaan lausunnossa (LiVL 20/2017 vp — HE 106/2017 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että valtion taloutta arvioitaessa on tärkeää pitää mielessä maan kilpailukykyä parantavat toimet. Tavaraliikenteen rataveron poisto parantaa rautatiekuljetusten kansainvälistä kilpailukykyä. Väylämaksun yksikköhinnan ja väylämaksun enimmäismäärän puolittaminen aluskäynniltä taas omalta osaltaan parantaa merenkulun kilpailukykyä. Näillä toimilla on myös laajemmalti myönteinen merkitys koko elinkeinoelämälle ja siten kansantaloudelle.

Valiokunta pitää tärkeänä, että näitä nyt ehdotettuja toimenpiteitä voidaan jatkaa vuoden 2018 jälkeen. Tästä tulee kuitenkin päättää hyvissä ajoin jo kuluvan vuoden aikana, jotta toimialan toimintaedellytykset ovat etukäteen hyvin tiedossa. Toimintaehtojen pitkäjänteinen määrittäminen on tärkeää toimialojen tulevaisuuden suunnittelulle. Tulevaisuuden ratkaisuja tehtäessä on hyvä miettiä eri ratkaisuvaihtoehtoja. Valiokuntakuulemisessa jääluokat on mainittu uudelleen eräänä kriteerinä väylämaksujen poistamiselle tai pienentämiselle. Valiokunta katsoo, että myös eri ympäristönäkökohtia tulisi tulevaisuudessa pitää vähennettyihin maksuihin tai veron kevennyksiin oikeuttavina kriteereinä. Varsinkin raideliikennettä lisääviä toimia voidaan pitää vuoden 2030 päästövähennystavoitteita tukevinä.

Valiokunnan mietintö LiVM 18/2017 vp

Lakialoitteet

Valiokunta ei pidä lakialoitteita kannatettavina ja ehdottaa, että ne hylätään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 119/2017 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotukset.

Eduskunta hylkää lakialoitteisiin LA 22/2015 vp ja LA 28/2015 vp sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 6.10.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok
varajäsen Antti Rantakangas kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker